

Sydkurdiska

خویندنگای
سویدی بۆ تازه
هاتووهکان

بۆ گه‌نجانی 16-20 سالان خویندنگای ئاماده‌یی

Skolverket

ئەۋەيە خويىندىڭاي سويدى

پاش ئەۋە زۆرەيى گەنجان سىڭ سال ئەخويىن لە خويىندىڭاي ئامادەيى. ئەۋكەسانەيى تازە هاتوون وموولەتى ئىقامەيى بەردەواميان ھەيە ئەتوانن دەست بە خويىندى ئامادەيى بىكەن پېش كوتايى ۋەرزى بەھارلەو سالەيى تىيدا تەمەنيان دەگاتە 20 سال، دواكەرى پەنابەرىتى پېش ئەۋەيى تەمەنيان بگاتە 18 سال. بەلام ھەندى مەرج ھەيە سەبارەت ھەندى پلەكانى دەرچوون كە پەيروە دەكرېن. خويىندىڭاي ئامادەيى ئەتوانى خويىندىڭا ئامادە بىكات بۇ خويىندى زانكو، خويىندىڭاي/پەيمانگاي بالا، يانىش يەكسەرە دەست بە كاركردن بىكات.

ئەۋكەتەي مىندالەكەت دەگاتە تەمەنى 1 سال ئەتوانى برواتە باخچەي مىندالان. يارىكردن گرنگە لە باخچەي مىندالان. كاتى مىندالەكەت دەگاتە تەمەنى 6 سال ئەتوانى دەستپېكات لە پۇلى پېش خويىندىڭا. ھەردوۋ باخچەي مىندالان ۋپۇلى پېش خويىندىڭا ئارەزومەندانەن. ھەمو مىندالان ئەچن بۇ خويىندىڭاي سەرەتايى لە دەۋرۋبەرى تەمەنى 7 سالى ۋئەۋەش بەزۆرە. خويىندى لە پۇلى 1-9 بەزۆرە، كەۋاتە بۇ ماۋەي 9 سال.

خویندنگای ئامادهیی

ئامادهکاری دهکات بۆ کارکرن یان بۆ خویندن

ئەو گەنجانەیی لە باری مێشکەو و پاشکەوتوون و ناتوانن لە خویندنگای ئامادهیی ناسایی بخوینن، لە جیاتی ئەوە دەرکۆن بۆ بۆ خویندنگای ئامادهیی جودا. زانیاری زیاتر بخوینن و لە بارەیی خویندنگای ئامادهیی جودا لە پەرتووکی جودادا. خویندنگای ئامادهیی بە خۆپایەکی کەواتە خویندکارهیچ پارهیەکی نادات بۆ فێربوون، پەرتووکی و پێداویستیەکانی خویندنگا. و هەندێک خویندنگا مافیان هەیه باج لە سەر خۆراکی خویندنگا دانین. هەموو ئەو خویندکارانەیی دەرکۆن بۆ خویندنگای ئامادهیی مافیان هەیه دەرمانەیی خویندن وەرگرن.

خویندنگای ئامادهیی سویدی ئارەزوومەندانەیه. ولەگەڵ ئەوەشدا ئەوەش زۆریەیی خویندکاران پاش خویندنگای سەرەتایی دەرکۆن بۆ خویندنگای ئامادهیی. بەو شیوەیه گەنجان خۆیان ئاماده دەکەن بۆ خویندنی بالایان یان یەكسەرە دەست بە کارکردن دەکەن پاش دەرچوونیان لە خویندنگای ئامادهیی. ماوهی خویندنگای ئامادهیی سێ سالیە بۆ زۆریەیی کەسەکان. زۆرکەس لێرە یەكسەرە دەسپێدەکەن پاش خویندنگای سەرەتایی لە تەمەنی 16 سالیدا. پێویستە خویندن دەسپێکات لە دەمێک کە تەمەنی مرۆف دەگاتە 20 سالان. ئەوانەیی تەمەنیان گەورەترە دەتوانن خویندنگای ئامادهیی بخوینن لە خویندنی گەورەسالان.

18 بەرنامە ھەيە لە خویندنگای ئامادەیدا بۆ ھەلبژاردن لە نیوانیاندا

بالاکاندا. بەلام ھەندیک خویندنگەکانی خویندنگا بالاکان پېویستیان بە پلە ھەيە لە ھەندیک بابەتی خویندنگا بەو چەندە دەلێن شیاوی (ئەھلیەتی) تاییەت. ئەو کەسە بەرنامە پێشەیی ھەلدەبژیریت پېویستە لەسەری خۆی خویندنگا بخوینیت بە زمانی سویدی و ئینگلیزی کە شیاوی (ئەھلیەتی) سەرەکی دەدەن بە خویندنگا لە خویندنگا بالاکاندا.

خویندنگای ئامادەیی 18 بەرنامە نیشتمانی ھەيە بۆ ھەلبژاردن لە نیوانیاندا 12 بەرنامە، بەرنامە پێشەییە، کەواتە خویندنگا خویندنگای پێشەیی تەواوو ھەردەگرت بۆ ئەو ھەيە یەكسەرە پاش خویندنگا بتوانیت کاریکات. ئەو شەش بەرنامە تر ئامادە دەکەن بۆ زیاتر خویندنگا لە زانکۆ و خویندنگە بالاکاندا ئەو کەسە دەخوینیت لە بەرنامە ئامادەکاری بۆ خویندنگا بالاکان، دەتوانیت درێژە بە خویندنگا بەدات لە زانکۆ و خویندنگە

18 بەرنامە کە لە خویندنگای ئامادەیی

بەرنامە پێشەیی

- بەرنامە مندالان و کاتی بەتایی
- بەرنامە بەشداریکردن و بنیاتنان
- بەرنامە ئەلیکتریک و وزە
- بەرنامە گواستەو و ئۆتۆمبیل
- بەرنامە بازرگانی و کارگێری
- بەرنامە پێشە دەستیەکان
- بەرنامە ئۆتیل و گەشت و گوزاری
- بەرنامە ئەندازبازی پێشەسازی
- بەرنامە سەرچاوە سەرۆشتیەکان
- بەرنامە خواردنگا و کەرەستە خۆراک
- بەرنامە کەش و ھەوا و بوری و بالەخانە
- بەرنامە چاودێری تەندروستی و پزیشکی

بەرنامە ئامادەکاری بۆ خویندنگا بالاکان

- بەرنامە ئابوری
- بەرنامە ھونەری
- بەرنامە زانستە مرۆفییەکان
- بەرنامە زانستە سەرۆشتیەکان
- بەرنامە زانستە کۆمەلایەتیەکان
- بەرنامە تەکنۆلۆجیا

و ھەر ھەندیک بەرنامە تریش ھەيە، بۆ نمونە راھێنانی و ھەرزشی، و ھەر ھە پێنج بەرنامە سەرەتایی ھەيە بۆ ئەو خویندنگارانی کە شیاو نین بۆ بەرنامە نیشتمانی

بەرنامە ئامادەکاری بۆ خویندنگا بالاکان

بۆ بەرنامە پێشەیی مەرچە پلە 5 دەرچوون ھەيیت لە 5 بابەتی خویندنگا سەربار بەلای کەمەو و بۆ بەرنامە ئامادەکاری بۆ خویندنگای بالاکان/زانکۆ پېویستە پلە 9 دەرچوون ھەيیت لە 9 بابەتی خویندنگا سەربار.

بۆ ئەو ھەيە لە خویندنگای ئامادەیی بخوینیت دەبێ پلە 5 دەرچوون ھەيیت لە ژمارەیک بابەتی خویندنگا لە خویندنگای سەرەتایی.

ھەموو بەرنامەکانی خویندنگای ئامادەیی مەرچە دەرچوونیان پېویستە لە زمانی سویدی یان زمانی سویدی و ھەک زمانی دوو ھەم، زمانی ئینگلیزی و بیرکاری.

بەم شىۋەيە خويندىن رىكەخرىت

خويندىن لە خويندىنكا ئامادەيەكان پىكدىت لە بەشى ھەمەجۆر

● لە كۆتاييدا، خويندىكار ھەلدەستىت بە ھەلبۇزاردنى تاكەكەسى. بۇ نەمۇنە، خويندىكار دەتوانى بەبەتيكى خويندىن ھەلبۇزىرىت بۇ ئەۋەى بتوانىت بەردەوام بىت لە خويندىنكا يەكى بالادا پاش خويندىنكاى ئامادەيى.

تۆكە دەخوينىت لە بەرنامەكى پىشەيى گەۋرەترىن بەشى خويندىن لە خويندىنكا ھەيە، بەلام نىكەى نىۋەى كات دەبىرتەسەر لە شوپىنى كار. ئەگەر بىتەۋى زۆربەى كات لە شوپىنى كار بىەسەر، بەۋە دەلېن شاگردى خويندىنكاى ئامادەيى.

● ھەندىك بابەتى خويندىن ھاۋبەشەن لە نىۋان ھەموو بەرنامەكانى خويندىنكاى ئامادەيىدا. لەۋانە ۋەك زمانى ئىنگلىزى، مېژوو، ۋەرزىش ۋە تەندروستى، بىر كارى، زانستە سروسىتەكان، زانستە ئايىنىەكان، زانستە كۆمەلەيەتەكان ۋە زمانى سويدى يان زمانى سويدى ۋەك زمانى دوۋەم. ● ھەروەھا خويندىكاران ژمارەيەك بابەتى خويندىن پەيۋەست تەنيا بەۋە بەرنامەى خويندىكار ھەلبۇزاردوۋە دەخوينىن. ۋەھروەھا خويندىكار تايەتمەندى ھەلدەبىزىرت لە جوارچىۋەى بەرنامەى ھەلبۇزىرداۋدا.

پلەكان ۋە دەرچوون

مامۇستا پىش ھەر خولىكى خويندىن قسەدەكات سەبارەت بە پىۋىستىەكانى پلەى دەرچوون. ۋەك خويندىكار دەكرى قسەبەكەيت لەگەل مامۇستا دەرپارەى رەۋشەكەت لە ماۋەى خۆلى خويندىندا. كاتىك پلەكانت ۋەردەگرىت ناتوانى رەخنەيان لىبىگرىت. خويندىن بەكۆتايى دىت بە كارىكى ئامادەيى. ۋەك خويندىكار ھەلدەستىت بە دروستكردىن پوختەيەك دەرپارەى ئەۋشەتەنى فېرېۋى لە رىنگاى ئەنجامدانى پروژەكى سەربەخۇى گەۋرە. كارى ئامادەيى پىۋىستە پلەى دەرچوون ۋەربىگرىت بۇ ئەۋەى باۋەرنامەى خويندىنكاى ئامادەيى ۋەربىگرىت.

شەش ئاستى پلە ھەيە: A، B، C، D، E، F ۋە بەرزترىن پلەيە E ۋە نزمترىن پلەى دەرچوونە. F پلەى كەۋتنە (دەرنەچوونە). ھەر كورسىكى خويندىن تەۋاۋبەكەيت باۋەرنامەى پلە ۋەردەگرىت. خويندىنكا پىۋىستى زانىنى ھەيە كە دىاردەكەن چى پىۋىستە لەسەرمندالان بىزانن ۋەك كەمترىن رادە. ھەمان پىۋىستى جىبەجى دەكرىن لەسەر ھەموو خويندىنكاكان لە سويد. پلەكان دانانرىن بە بەراۋردكردىن لەگەل خويندىكارەكانى تر لە پۇل، بەلكوۋ لەسەر ئەۋبەنەمايە چەند خويندىكار تۋانىتە پىۋىستىەكانى دەرچوون جىبەجى بكات لە كورسى خويندىن.

بنه‌مای گرنگ له خویندنگای ئاماده‌ییدا

خویندنگا شوینی خۆی له خویندنگا له‌دهست ده‌دات و هه‌روه‌ها ده‌رمال‌ه‌ی خویندنی‌ش له‌دهست ده‌دات. خویندنگا یاسای خۆی هه‌یه بۆ ریک‌خستنی خویندن به‌ش‌پوه‌یه‌کی باش. هه‌موو خویندکاران مافیان هه‌یه ئارام بن و به‌خته‌وهرین له‌ خویندندا. مامۆستا‌کانیش مافیان هه‌یه داوا له‌و خویندکاره‌ بکه‌ن که به‌رده‌وام خویندن تیک‌ده‌دات له‌ناو پۆل، پۆله‌که به‌جیب‌ئیلێت. و له‌ حاله‌ته‌ مه‌ترسیداره‌کان خویندکار هۆش‌داری‌ی‌کی نووسراو وهر‌ده‌گرێت.

تۆوه‌ک خویندکار مافت هه‌یه پالپشتی له‌ خویندنگا وهر‌بگریت بۆ نه‌وه‌ی بتوانی خویندن بکه‌یت. له‌به‌رامبه‌ر نه‌وه‌ش خویندنگا چاره‌پۆ ده‌کات له‌ تۆ باشترین کار نه‌نجام بده‌یت. خویندن له‌ خویندنگای ئاماده‌ی ئاره‌زومه‌ندانه‌یه. به‌لام پپووسته‌ تۆ به‌شداری بکه‌یت له‌ چالاکیه‌کاندا. ئاماده‌بوون ئاره‌زومه‌ندانه‌ نییه. و ئه‌و که‌سه‌ی نه‌خوش ده‌که‌وێت پپووسته‌ خویندنگا ئاگه‌دار بکاته‌وه. ئه‌و خویندکاره‌ی زۆر جار نایێت بۆ

هه‌لبژاردنی خویندنگا

زانینان هه‌یه. و هه‌روه‌ها مافت هه‌یه ده‌رمال‌ه‌ی خویندن وهر‌بگریت، سه‌ره‌پای ئه‌و خویندنگا ئاماده‌ییه که هه‌ل‌ده‌بژیریت. ئه‌و خویندکاره‌ی ده‌به‌ه‌وێت برواته‌ خویندنگایه‌ک له‌ شاره‌وانیه‌کی تریان خویندنگایه‌کی سه‌ربه‌خۆ، پپووسته‌ داوایه‌ک پێشکه‌ش به‌ شاره‌وانی خۆی بکات.

خویندکار پێشکه‌شی خویندنگای ئاماده‌ی ده‌کات له‌ وهرزی پاییز له‌ پۆلی 9. و وهرگرتنیکی سه‌ره‌تای نه‌نجام ده‌درێت له‌ وهرزی خویندن به‌ه‌اردا، به‌لام وهرگرتنی کۆتایی له‌ وهرزی هاویندا رووده‌دات. باوه‌رنامه‌ی کۆتایی وهرزی خویندن به‌ه‌ار، ده‌ست‌نیشان ده‌کات ئه‌گه‌ر خویندکار وهرگیرایێت یان نا. بۆیه‌ باشتر ئه‌وه‌یه له‌ سه‌ره‌تاوه‌ داواکان پێشکه‌ش بکری‌ن بۆ چه‌ندین خویندنگا و چه‌ندین به‌رنامه‌.

ئه‌گه‌ر که‌سێک پپووستی به‌ هاوکاری هه‌بێت بۆ هه‌لبژاردنی به‌رنامه‌ی خویندنگای ئاماده‌ی ده‌توانیت قسه‌ له‌ گه‌ل راویژکاری خویندن بکات. و ئه‌وه‌ ده‌کرێت له‌ هه‌موو خویندنگاکان، خویندنگای سه‌ره‌تایی و خویندنگای ئاماده‌ییش. ئاماده‌ییش. راویژکاری خویندن ده‌توانیت هاوکاری بکات بۆ پلان‌دانان بۆ خویندن و پپه‌شه‌ش.

وه‌ک خویندکار ده‌رفه‌تت هه‌یه خویندنگا هه‌لبژیریت، له‌ ناویان له‌ ده‌روه‌ی شاره‌وانیه‌که‌ت. به‌لام ده‌کرێت رکا به‌ری هه‌بێت له‌ سه‌ر شوینه‌کان، پله‌کان ده‌بێت به‌ کلاکه‌ربین. شاره‌وانی خویندنگای تایبه‌تی هه‌یه، به‌لام هه‌روه‌ها خویندنگای سه‌ربه‌خۆش هه‌یه. خویندنگای سه‌ربه‌خۆ به‌رپه‌وه‌ده‌بدرێت له‌یه‌لان کومپانیا، ده‌زگا یان کۆمه‌له‌. هه‌موو خویندنگاکان به‌ خۆراپین و پپووستییه‌کانی

خویندکار بهرپرس ده بیټ و کارتیکردن ده کات

وهک خویندکار دهرفته ت هه به چوئیه تی بهرپوه چوونی کاروباری خویندنگا گه ننگه شه بکه یت و چهند هه ست به نارامی ده که یت. نه وه دهرفته ت دهادتی بۆ کارتیکردن وه لگرتی بهرپرساتی به رامبه ری خویندنه که ت. ههر خویندکار پلاننه کی خویندنی تاکه که سی هه به.

نه گهر نه بوو یته 18 سالان دایک و باوکت ده توانن به شداری بکه ن له گفتوگۆی گه شه کردندا نه و خویندکارانه ی ته مه نیان بوو یته 18 سالان به خوینان بریار دده دن نه گهر بیاننه و یت به خپوکه رانیان به شداری بکه ن یان نا.

پئویسته هه موو خویندکارانی خویندنگای ناماده یی بتوانن کارتیکردن بکه ن، به شداری بکه ن بهرپرس بن له ناو خویندنگادا. پئویسته خویندنگا پشت به به هایه دیموکراتیه کان به سه تی هه روه کوهه موو کۆمه لگا. وه روه ها گرنگه خویندنگا به شیوه یه کی دیموکراتی کاربکات.

یه ک جار به لای که مه وه له وه رزی خویندندا خویندکاران له گه ل مامۆستاکان کۆ ده بنه وه بۆ قسه کردن له باره ی خویندن. به م کۆبوونه وه یه ده لاین گفتوگۆی گه شه کردن. و شتیکی به سووده به خپوکه رانیش به شداری بکه ن له و کۆبوونه وه یه دا.

خویندنی زمانی دایک و پالپشتی

پیشکه شی نه و که سانه ده کات که تازه هاتوون بۆ سوید و پئویستیان به باشرکردنی زمانی سویدی هه به.

نه و خویندکاره ی بهرنامه ی خویندنگای ناماده یی ده خویندنی و مه ترسی له سه ره بیټ پله ی دهرچوون به ده ست نه هینیت، مافی هه یه پالپشتی تایبه ت به ده ست به نیئت. له و کاته خویندکار، به خپوکه ر، مامۆستا و بهرپوه به ری خویندنگا کۆ ده بنه وه بۆ ریکه وتن له سه ره بهرنامه یه کی هه نگانوان. پئویسته بهرنامه ی هه نگانوان چوئیه تی هه لسانی خویندنگا به پالپشتی خویندکار له خۆ بگریټ، وه روه ها وه رگرتی ری و شوینی پئویست بۆ نه وه ی خویندکار پله ی دهرچوون به ده ست بئنیټ.

نه گهر زمانیکی تری دایکت هه بیټ جگه له زمانی سویدی و به و زمانه زمانه قسه ده که ن له ماله وه، وه ک خویندکار مافت هه یه به زمانی دایک بخوینیت. و مه رجه تۆ بتوانی به و زمانه قسه بکه یت و بگریټ گرووپیکی رنکبخریت له 5 خویندکار به لای که مه وه و مامۆستایه کی گونجاو. وه روه ها مافت هه یه راویژکاری خویندن به ده ستبئنی به زمانی دایک نه گهر پئویستیت بۆ هه بیټ.

نه و خویندکاره ی پله ی دهرچوونی پئویستی نه بیټ بۆ نه وه ی برواته خویندنگای ناماده یی، ده توانیت بهرنامه کی سه ره تایی بخوینیت. بۆ نمونه بهرنامه یه ک هه یه سه ره تابه کی زمان

Den svenska
skolan för
nyanlända

Beställningsuppgifter:

Fritzes kundservice
106 47 Stockholm
Telefon: 08-690 95 76
E-post: skolverket@fritzes.se
www.skolverket.se

Beställningsnr: 15:1458

ISBN: 978-91-7559-172-8

Bilder: Folio, Michael McClain,
Matton, Johnér, iStock

Illustratör: Helena Halvarsson

Grafisk form: Jupiter Reklam

Grafisk produktion: Space360

Översättning: Space360

Tryck: Lenanders Grafiska, 74088

Skolverket

skolverket.se/nyanlanda